

*Шеховцова В.В.,
к.е.н., доцент кафедри інноваційного менеджменту
та управління бізнес-процесами,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК НАУКОВА БАЗА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Анотація. У статті надано оцінку аналітичній роботі малого підприємства. Запропоновано здійснити аналіз господарської діяльності малого підприємства за визначеними напрямками.

Ключові слова: економічний аналіз, інформація, мале підприємство, напрям дослідження, обліково-аналітична система, оцінка, ризику, управління.

Постановка проблеми. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства знаходиться в центрі системи управління. Неможливо здійснити хоча б один технічний, технологічний чи організаційний захід без його попереднього, обґрунтованого дослідження.

Аналіз господарської діяльності – це наукова база прийняття управлінських рішень у бізнесі. Для обґрунтування їх необхідно виявляти і прогнозувати наявні та потенційні проблеми, виробничі і фінансові ризики, вивчати вплив управлінських рішень на рівень ризиків і доходів суб'єктів господарювання. Обов'язок кваліфікованого економіста, фінансиста, бухгалтера, аудитора та інших спеціалістів економічного профілю – добре володіти сучасними методами економічних досліджень, майстерно виконувати комплексний мікро- та макроекономічний аналіз [2, с. 13].

Економічний аналіз, безперечно, «стоїть» поряд із бухгалтерським обліком, саме тому їх поєднання називають системою обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством. Обліково-аналітична система підприємства – це система, що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані, і використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу та довідкову й інші види інформації. Тобто обліково-аналітична система є збором, опрацюванням та оцінкою всіх видів інформації, що стосується діяльності підприємства [1, с. 91].

Економічний аналіз господарської діяльності є основним змістом економічної роботи на підприємстві. На великих підприємствах організують спеціальні відділи, які систематично проводять аналітичну та синтетичну роботу разом з іншими підрозділами. На малих підприємствах аналітичних відділів не організують. Тут процес аналітичних досліджень покладено частіше на обліковців та плановиків підприємства.

Аналітичні дослідження господарської діяльності малого підприємства заслуговують особливої уваги. І насамперед це пов'язано з особливостями функціонування подібних підприємств. Мале підприємство – цілком самостійна форма організації економічного життя суб'єкта господарювання зі своїми особливостями, перевагами і недоліками, закономірностями розвитку.

Основними економічними рисами існування малого підприємства є: його відособленість; обмеженість масштабів засобів виробництва, що застосовуються і технологічних процесів; вузька спеціалізація; спрощеність системи збуту; невеликий масштаб фінансових ресурсів, що використовуються; відсутність громіздких управлінських структур; низька продуктивність праці; низька капіталізація; локальність ресурсних і збутових ринків; неформальність взаємовідносин із вузьким колом постачальників і споживачів; велика міра залежності від системи підтримки малого підприємництва; слабка сприйнятливості до найновіших досягнень науково-технічного прогресу; надчутливість до коливань економічної кон'юнктури, політичної обстановки, змін законодавства.

Малі підприємницькі структури існують у системі великого комерційного ризику та є досить нестійкими. Малий бізнес значно чутливіший до економічних коливань, ніж великий. Розвиток малих підприємств залежить від стану економіки держави, загальної макроекономічної стабільності, кон'юнктури. Усі ці особливі риси існування та діяльності малого підприємства і визначають глибину аналітичної обробки інформаційних потоків, особливості організації аналізу, підбір прийомів та способів проведення аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку та діяльності малого підприємництва приділяють увагу такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: А. Гринюк, С. Румянцева, В. Кредісов, М. Хурса, Г. Цегелик, М. Дем'яненко, Т. Греджева, І. Максименко та ін. В.І. Самборський, О. Благодарний, О. Карпова у своїх роботах приділяють увагу аналізу окремих показників діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Більшість авторів, звертаючись до питань аналітичного дослідження, вважають, що необхідно передусім оцінити зовнішнє і внутрішнє середовища підприємства. За допомогою аналізу зовнішнього середовища передбачено детальне вивчення постачальників, покупців, конкурентів, наявності ринків збуту, можливостей фінансування та інших складових середовища. Аналіз внутрішнього середовища допоможе оцінити ситуацію із забезпечення підприємства ресурсами, конкурентоспроможність продукції (робіт, послуг), забезпечення кваліфікованим персоналом, місце підприємства в галузі, можливості розширення його діяльності. Вчені-аналітики пропонують проводити комплексний аналіз. Комплексний аналіз внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства називається СВІТ-аналізом.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак деякі питання оцінки внутрішнього середовища малого підприємства, на нашу думку, недостатньо висвітлені в науковій літературі. На жаль, мало уваги приділено безпо-

середньо аналізу господарської діяльності підприємства. Проведення дослідження в цьому напрямі може дозволити краще означити особливості організації та методичні прийоми оцінки діяльності малого підприємства.

Мета статті полягає у виявленні можливостей раціонального використання виробничих ресурсів, усебічній оцінці досягнутих результатів діяльності, обґрунтуванні управлінських рішень.

Вклад основного матеріалу дослідження. Процес підготовки та проведення аналізу на підприємстві включає п'ять кроків. На початку визначається ціль та завдання аналізу. Наступним кроком є складання плану та програми дій. У цей же час визначають коло учасників аналітичного процесу та розподіляють між ними обов'язки. Надалі настає час збирання необхідної інформації, перевірки її достовірності і повноти. Четвертий крок – безпосередньо аналітична обробка інформації, виділення та оцінка факторів, які впливають на діяльність підприємства. І найвідповідальнішим є п'ятий, підсумковий, крок, так як на цьому етапі на основі результатів аналітичного дослідження проектується така модель підприємницької діяльності, при якій виявлені негативні факти будуть зведені до мінімуму.

Для даного дослідження пропонуємо використати дані малого підприємства ТОВ «Елвіш». Основним видом діяльності ТОВ «Елвіш» є надання посередницьких послуг. Аналітичне дослідження можна провести в розрізі таких напрямів: аналіз реалізації посередницьких послуг та динаміка їх дослідження; аналіз витрат за економічними елементами; аналіз ресурсів; аналіз фінансових результатів діяльності.

Отже, метою аналізу реалізації послуг є знаходження шляхів збільшення її обсягів порівняно з конкурентами, підвищення на ринку праці попиту на ці послуги, результат – збільшення прибутку підприємства.

Обсяг реалізації послуг визначається за наданими замовникам послуг. За нинішніх умов господарювання малого підприємства даний показник набуває чи не першочергового значення. Реалізація послуг це ланка зв'язку між виконавцем послуг та їх замовником. Від того, як надаються послуги, який попит на них на ринку, залежить і обсяг їх виконання.

Аналіз динаміки реалізації послуг проводиться за допомогою базисних темпів зростання і приросту; ланцюгових темпів

зростання і приросту. Об'єктом аналізу при цьому є реалізовані (надані) послуги, оцінені у вартісних вимірниках.

Аналіз динаміки реалізації послуг наведемо в табл. 1.

За даними табл. 1, найбільший базисний темп зростання реалізації послуг спостерігається в 2014 р. і становить 204,97%. У цьому ж році найбільшим є і ланцюговий темп зростання – 143,83%. На підприємстві в 2012–2014 рр. відбувалося стабільне зростання суми реалізації послуг.

Плани реалізації послуг повинні виходити із планового обсягу послуг. Інакше можливе заниження планів реалізації послуг і, як наслідок, неврахування прискорення розрахунків по наданим послугам.

Оцінка виконання плану реалізації послуг проводиться за даними табл. 2.

План реалізації послуг у цілому перевиконаний і становить 143,8%, що свідчить про покращання діяльності підприємства. Разом із тим ступінь виконання плану реалізації послуг по кварталах різниться. Так, за II квартал план виконаний лише на 75,0%, у той час як за III квартал спостерігається перевиконання плану і становить 349,9%, а за I та IV квартали приблизно однакове виконання плану – відповідно, 137,9 та 136,1%. При цьому за I, II та за IV квартали зменшилася питома вага послуг у загальному обсязі реалізації – відповідно, на 0,84, 13,81 та 2,09 пунктів структури.

На малих підприємствах складно структурувати діяльність. Усе залежить від величини замовлень у той чи інший звітний період. Нерівномірність виконання плану по кварталах послуг призводить до зміни її структури. Зміни в структурі реалізації спричиняють значний вплив на всі економічні показники: обсяг реалізації у вартісній оцінці, трудомісткість, прибуток, рівень рентабельності. На підтвердження вищезначеного обчислимо коефіцієнт дотримання планової структури при наданні послуг. У залік виконання плану виробництва беруть найменшу величину показника порівняння. Отриманий результат ділять на величину фактичного обсягу наданих послуг. Коефіцієнт дотримання планової структури наданих послуг (К стр) становить:

$$K_{стр} = 2808,0 / 4352,6 = 0,6451$$

Це означає, що на підприємстві планової структури надання послуг замовникам у 2014 р. було дотримано на 64,51%. Що на

Таблиця 1

Аналіз динаміки реалізації послуг ТОВ «Елвіш» за 2012–2014 рр.

Період, рік	Показники, тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		Базисний	Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий
2012	2123,5	-	-	-	-	-	-
2013	3026,2	902,7	902,7	142,51	142,51	42,51	42,51
2014	4352,6	2229,1	1326,4	204,97	143,83	104,97	43,83

Таблиця 2

Аналіз виконання плану реалізації послуг ТОВ «Елвіш» за 2014 р.

Період, квартал	Обсяг реалізації послуг, тис. грн.		Структура, %		% виконання плану	Відхилення пунктів структури, +/-	Зараховується у виконання плану, тис. грн.
	План (або факт. 2013 р.)	Факт	План (або факт. 2013 р.)	Факт			
I	624,0	860,9	20,62	19,78	137,9	-0,84	624,0
II	873,7	655,5	28,87	15,06	75,0	-13,81	655,5
III	353,5	1237,0	11,68	28,42	349,9	+16,74	353,5
IV	1175,0	1599,2	38,83	36,74	136,1	-2,09	1175,0
Разом	3026,2	4352,6	100,0	100,0	143,8	-	2808,0

Оцінка операційних витрат за економічними елементами

Елемент витрат	Витрати, тис. грн.		Частка в загальній сумі витрат, %		Відхилення (+,-)	
	2013 р.	2014 р.	2013 р.	2014 р.	Абс., тис. грн.	За питомою вагою, %
1. Матеріальні витрати	-	-	-	-	-	-
2. Витрати на оплату праці	80,1	113,4	59,07	59,84	+33,3	+0,77
3. Відрахування на соціальні заходи	29,3	42,0	21,61	22,16	+18,7	+0,55
4. Амортизація	0,6	0,9	0,44	0,48	+0,3	+0,04
5. Інші операційні витрати	25,6	33,2	18,88	17,52	+7,6	-1,36
Разом	135,6	189,5	100,00	100,0	+53,9	*

це вплинуло? Скоріш за все, нерівномірним був «потік» самих замовлень на послуги.

На цьому етапі аналітичного дослідження доцільно також оцінити стабільність реалізації послуг. Для цього обсяг реалізації вивчається у динаміці за низку періодів (у вартісних показниках). Отримані дані використовуються не тільки для вивчення тенденції зміни показника, але й для складання майбутніх планових показників. Показники динаміки дають змогу визначити, як розвивається економічне явище.

Одним із найважливіших показників, які характеризують роботу будь-якого підприємства, є вартість послуг та рівень витрат на їх надання. Від цього залежать фінансові результати роботи підприємства та його фінансовий стан.

Аналіз витрат на надання та вартість послуг дає змогу з'ясувати тенденції зміни цих показників, визначити вплив чинників та на даній підставі представити оцінку роботи підприємства по визначенню можливостей та встановити резерви зниження витрат. Об'єктами аналізу, в нашому випадку, можуть виступати витрати за операційними елементами.

Аналіз витрат передбачає оцінку: динаміки операційних витрат; чинників зміни витрат на 1 грн. реалізованих послуг; структури операційних витрат за економічними елементами.

Вихідні дані та розрахунки для аналізу операційних витрат за економічними елементами наведено в табл. 3.

Дані табл. 3 свідчать про трудомісткий (не матеріаломісткий) характер виробництва – частка матеріальних витрат взагалі відсутня. Відсутність матеріальних витрат пояснюється особливістю діяльності підприємства.

У 2014 р. операційні витрати в порівнянні з 2013 р. зросли на 53,9 тис. грн. При цьому спостерігається збільшення витрат по всіх елементах. Найбільше зростання спостерігається по витратам на оплату праці – на 33,3 тис. грн. Найменше зросла амортизація – на 0,33 тис. грн.

Щодо питомої ваги, то найменшу долю у складі всіх операційних витрат займає амортизація (0,48%), а найбільшу – витрати на оплату праці (59,84%). Питома вага майже всіх витрат протягом періоду, що вивчається, зросла. Виняток становлять інші операційні витрати – на кінець 2014 р. їх доля у складі всіх витрат знизилась на 1,36%.

Темпи зростання витрат на оплату праці та відрахування на соціальні заходи більші за темпи зростання всіх інших елементів операційних витрат.

Аналіз витрат має на меті підвищувати ефективність виробничої і управлінської діяльності підприємства завдяки виявленим резервам зниження витрат. Оцінивши витрати, можна визначити, до якого типу виробництва належить підприємство за переважанням використаних ресурсів (матеріально-, трудо- чи фондомістке). На основі такого аналізу визначають найактуальніші для підприємства напрями зниження собівартості послуг.

Наступний крок – аналіз динаміки операційних витрат на 1 грн. вартості реалізованих послуг. Результати представимо в табл. 4.

Таблиця 4

Аналіз динаміки операційних витрат на 1 грн. вартості реалізованих послуг ТОВ «Елвіш»

Показник	Період		Відхилення (+,-)	
	2013 р.	2014 р.	Абс., тис. грн.	%
1. Виручка від надання (реалізації) послуг	2521,8	3627,2	+1105,4	+43,83
2. Матеріальні витрати	-	-	-	-
3. Витрати на оплату праці	80,1	113,4	+33,3	+41,57
4. Відрахування на соціальні заходи	29,3	42,0	+18,7	+43,34
5. Амортизація	0,6	0,9	+0,3	+50,0
6. Інші операційні витрати	25,6	33,2	+7,6	+29,69
Разом	135,6	189,5	+53,9	+39,75

Операційні витрати за 2013 р. період становлять 135,6 тис. грн., а за звітний – 189,5 тис. грн. Витрати на 1 грн. вартості реалізованих послуг становили:

- за попередній період – 0,0538 грн. (135,6/2521,3);
- за звітний період – 0,0522 грн. (189,5/3627,2).

Витрати на 1 грн. зменшилися на 2,97% (100,0% – (0,0522 / 0,0538 * 100,0%)) завдяки тому, що темпи збільшення виручки від реалізації послуг (43,83%) перевищили темпи збільшення витрат (39,75%). Випередження темпів зростання витрат, що вивчаються, становить 4,08 пункти.

Отже, і дане аналітичне дослідження показало, що на підприємстві присутній трудомісткий характер виробництва. Аналіз визначив позитивні зрушення в роботі ТОВ «Елвіш» – знизилась витрати на 1 грн. вартості реалізованих послуг.

Успішне функціонування економіки підприємства залежить від рівня його забезпеченості економічними ресурсами.

Ресурси можуть бути матеріальними і трудовими. Щодо матеріальних ресурсів, то за умови особливостей діяльності базового підприємства оцінку даних ресурсів не має можливості провести. Відносно трудових ресурсів, то в ринковій економіці аналіз трудових відносин потребує особливої уваги, оскільки робоча сила має свою вартісну оцінку, а отже, є конкурентною на ринку праці, що розширює межі аналітичних досліджень.

Отже, першим етапом аналізу використання трудових ресурсів ТОВ «Елвіш» є оцінка забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

Порівнюючи фактичну чисельність персоналу з потребою в робочій силі (плановою чисельністю) та чисельністю персо-

налу і за категоріями працівників, визначають забезпеченість підприємства трудовими ресурсами, а також зміну їх чисельності порівняно з потребою в робочій силі.

Проаналізуємо забезпеченість підприємства трудовими ресурсами за даними табл. 5. Дані 2013 р., в нашому випадку, можна визнати як планові.

Таблиця 5

Оцінка забезпеченості ТОВ «Елвіш» трудовими ресурсами

Показники	Од. виміру	Період		Відхилення (+,-)	
		2013 р.	2014 р.	Абс.	%
1. Усього персоналу, у т. ч.	ос.			+1	+12,5
- керівники		3	3	-	-
- спеціалісти		5	6	+1	20,0
2. Обсяг реалізованих послуг	грн.	2521,8	3627,2	+1105,4	+43,83

Аналізуючи дані табл. 5, можна зробити висновок, що чисельність персоналу підприємства за період, що вивчається, зросла на 1 ос., або на 12,5%. Загальна чисельність керівників залишилася незмінною, а чисельність спеціалістів зросла на 20,0%. І при цьому обсяг наданих товариством послуг у 2014 р. порівняно із 2013 р. збільшився на 1105,4 тис. грн., або на 43,83%.

Переходячи до розгляду заробітної плати працівників на підприємстві, можна зазначити, що вона перевищила планову (плановим показником визнано показник попереднього періоду). Це свідчить про те, що підприємство несе перевитрати – нараховування на заробітну плату зростають.

Загальна сума заробітної плати залежить не тільки від обсягу реалізації послуг, її структури і рівня витрат. Так, на загальну суму заробітної плати, нарахованої за рік, впливають кількість працюючих та середньорічний заробіток одного працюючого. Таким чином, можна провести факторний аналіз впливу певних факторів на річну суму нарахованої заробітної плати (табл. 6).

Таблиця 6

Дані для факторного аналізу заробітної плати ТОВ «Елвіш» за 2013 та 2014 рр.

Виконані роботи	Чисельність працівників, ос.		Середньорічний рівень оплати праці одного працівника, тис. грн.	
	2013 р.	2014 р.	2013 р.	2014 р.
Посередницькі послуги	8	9	80,1	113,4

Результати дослідження наведено в табл. 7, де У – сума нарахованої заробітної плати працівникам товариства за рік (тис. грн.), Х1 – кількість працюючих в звітному році (ос.), Х2 – середньорічний рівень оплати праці одного працівника (тис. грн.).

Отримані результати показують перевитрату коштів на оплату праці на 33,3 тис. грн. Цьому сприяло передусім завищення такого фактору, як середньорічний рівень заробітної плати одного працівника (Х2). Вплив цього фактора знаходиться на рівні 69,97%. При збільшенні даного показника на 1,26 тис. грн. річна сума нарахованої заробітної плати зросла на 23,3 тис. грн.

Таблиця 7

Факторний аналіз заробітної плати на основі мультиплікативного зв'язку

Показники	Базисне значення	Звітне значення	Індивідуальний індекс	Абсолютна зміна	Частка внеску фактора	
					%	тис. грн.
У	80,1	113,4	1,4200	33,3	100,0000	33,3000
X1	8,0000	9,0000	1,1300	1,0000	30,0300	10,0000
X2	10,0125	12,6000	1,2600	2,5875	69,9700	23,3000

Збільшення чисельності працюючих на одну особу (Х1), також збільшує суму річної заробітної плати. Його вплив менший за вплив середньорічного рівня заробітної плати одного працівника – 30,03%. Якщо даний показник зріс на одну особу, то річна сума нарахованої заробітної плати збільшилася на 10,0 тис. грн.

Результатом господарської діяльності є економічний її підсумок у грошовій формі, який має два «полюси» прояву: позитивний і негативний, тобто прибуток і збиток.

Аналіз фінансових результатів діяльності дає змогу визначити найбільш раціональні шляхи використання ресурсів і сформувати оптимальну структуру засобів підприємства. Крім того, такий аналіз може виступати як інструмент прогнозування окремих показників діяльності підприємства.

У процесі аналітичного дослідження необхідно оцінити рівень показників фінансових результатів діяльності ТОВ «Елвіш». Для дослідження взято інформацію за 2013–2014 рр. (табл. 8).

Таблиця 8

Аналіз рівня показників фінансових результатів діяльності ТОВ «Елвіш»

Показники	Період		Відхилення (+,-)	
	2013 р., тис. грн.	2014 р., тис. грн.	тис. грн.	%
1. Дохід від реалізації послуг			+1326,4	+43,83
2. Чистий дохід від реалізації послуг	2521,8	3627,2	+1105,4	+43,82
3. Інші операційні доходи	34,2	8,0	-26,2	-76,60
4. Інші звичайні доходи	-	-	-	-
5. Матеріальні витрати	-	-	-	-
6. Витрати на оплату праці	80,1	113,4	+33,3	+41,57
7. Відрахування на соціальні заходи	29,3	42,0	+18,7	+43,34
8. Амортизація	0,6	0,9	+0,3	+50,0
9. Інші операційні витрати	25,0	33,2	+7,6	+29,69
10. Чистий прибуток (збиток)	2420,4	3445,7	+1025,3	+42,36

Аналіз даних табл. 8 свідчить, що сума фінансових результатів у 2014 р. збільшилась майже за всіма складовими. Слід відмітити, що дохід від реалізації послуг зріс на 1326,4 тис. грн. (на 43,83%), а чистий дохід від реалізації послуг збільшився на 1105,4 тис. грн. (на 43,82%). Водночас відзначено зменшення

Аналіз динаміки доходу від реалізації послуг ТОВ «Елвіш»

Період, квартал	Показники, тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		Базисний	Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий
I	731,4	-	-	-	-	-	-
II	785,5	+54,1	+54,1	107,4	107,40	+7,40	+7,40
III	928,3	+196,9	+142,8	126,92	118,18	+26,92	+18,18
IV	1282,5	+551,1	+354,2	175,35	138,16	+75,35	+38,16
Рік	3627,2	*	*	*	*	*	*

Таблиця 10

Аналіз структури доходів ТОВ «Елвіш»

Показники	Період				Відхилення (+,-)		
	2013 р.		2014 р.		Сума, тис. грн.	%	Пунктів структури
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %			
1. Чистий дохід від реалізації послуг	2521,8	98,66	3627,2	99,78	+1105,4	+43,82	+1,12
2. Інші операційні доходи	34,2	1,34	8,0	0,22	-26,2	-76,60	-1,12
3. Інші звичайні доходи	-	-	-	-	-	-	-
Разом	2556,0	100,0	3635,2	100,0	+1079,2	+42,22	-

суми інших операційних доходів на 26,2 тис. грн. (на 76,60%). Щодо витрат, то зростання відзначено по всіх складових.

Незважаючи на зростання витрат, ТОВ «Елвіш» у 2014 р. отримало чистий прибуток у розмірі 3431,7 тис. грн., що більше від попереднього періоду на 10235,3 тис. грн. (або на 42,36%).

Проаналізуємо динаміку окремих показників фінансових результатів за допомогою табл. 9.

Можна зробити висновок, що на підприємстві протягом року відбувалося стабільне зростання суми доходу від реалізації послуг відповідно до базисного та ланцюгового рівня. Найбільший базисний темп зростання склав 175,35% у IV кварталі; ланцюговий – 138,16%, також у IV кварталі. У цілому результати дослідження можуть свідчити про збільшення попиту на ці послуги в окремі періоди.

Після оцінки динаміки фінансових результатів проаналізуємо структуру доходів, понесених для отримання цих доходів, адже в ході їх порівняння й визначаються фінансові результати (табл. 10). Аналіз структури доходів та їх динаміки свідчить про доцільність здійснених витрат у порівнянні з отриманими доходами.

Аналіз даних про доходи підприємства в 2014 р. свідчить про їх позитивну динаміку порівняно з попереднім роком. Відбулися такі структурні зрушення: збільшилася питома вага чистого доходу від реалізації послуг на 1,12 пункти та зменшилася питома вага інших операційних доходів на 1,12 пункти. Інших звичайних доходів підприємство протягом періоду, що вивчається, не мало. Найбільшу питому вагу в структурі доходів займає чистий дохід від реалізації послуг (98,66% – у 2013 р. і 99,78% – у 2014 р.). ТОВ «Елвіш» на протязі періоду, що вивчається, працює успішно – з прибутком.

На підставі сформуованих висновків можна оцінити можливості нарощування (скорочення або припинення) надання певних послуг, розробити заходи щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Висновки. Економічний аналіз господарської діяльності малого підприємства – дійовий засіб виявлення внутрішньогосподарських резервів, основа розробки обґрунтованих рішень.

На жаль, величина та структура економічної інформації таких суб'єктів господарювання не дозволяють точно виявити причини, що негативно можуть вплинути на його розвиток. Оцінка господарської діяльності малого підприємства за напрямками, представленими у статті, надає можливість поглибити результати комплексного аналізу внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства. Результати подібного аналітичного дослідження – це основа для прийняття певних управлінських рішень.

Література:

1. Пилипенко А.А. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань: [монографія] / А.А. Пилипенко, І.П. Дзьобко, О.В. Писарчук; за заг. ред. докт. екон. наук, доцента А.А. Пилипенка. – Х.: ХНЕУ, 2011. – 344 с.
2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посіб.] / Г.В. Савицька; 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.

Шеховцова В.В. Анализ хозяйственной деятельности малого предприятия как научная база принятия управленческих решений

Аннотация. В статье дана оценка аналитической работе малого предприятия. Предложено осуществить анализ хозяйственной деятельности малого предприятия по определенным направлениям.

Ключевые слова: экономический анализ, информация, малое предприятие, направление исследования, учетно-аналитическая система, оценка, риски, управление.

Shekovtsova V.V. Analysis of economic activity in small enterprises as the scientific basis of management decision making

Summary. The article assesses the analytical work of a small business. Proposed to carry out the analysis of economic activity of small enterprises in certain areas.

Keywords: economic analysis, information, small business, research, accounting and analytical system, assessment, risk, management.